

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6941/2560

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หาดใหญ่เรืองชัยการโยธา กับพวกจำเลย  
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1336, ป.พ.พ. มาตรา 448

## ย่อ / หลักกฎหมาย

พนักงานอัยการจังหวัดสงขลาฟ้องจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 เป็นจำเลยในคดีอาญาในความผิดฐานบุกรุก  
ลักทรัพย์และ พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ.2535 มีโจทก์เป็นผู้เสียหาย และมีคำขอให้จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 คืน  
หรือใช้ราคาคืนแก่ผู้เสียหายรวมอยู่ด้วย เป็นคำฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตาม  
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ 3 การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับ  
คดีอาญา หมวดที่ 2 คดีดังกล่าว ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 6 และที่ 7  
ลงโทษจำเลยที่ 5 เพียงคนเดียว ส่วนคำขอให้คืนหรือใช้ราคาคืนที่จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ขุดไปนั้น  
ข้อเท็จจริงยังรับฟังได้ไม่แน่ชัดว่ามีเพียงใด จึงให้ยกคำขอของโจทก์โดยไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะ  
ฟ้องคดีใหม่ภายในอายุความ การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ให้คืนหรือใช้ราคาคืนในคดีนี้ จึง  
เป็นการฟ้องตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีอาญานั้นเอง มิใช่การฟ้องซ้อนหรือดำเนิน  
กระบวนการพิจารณาซ้ำ จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นนายจ้างของจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ยังไม่เคยถูกฟ้องให้คืน  
หรือใช้ราคาคืนที่จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ขุดไปจากที่ดินโจทก์มาก่อน จึงไม่มีกรณีต้องพิจารณาว่าฟ้อง  
โจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นฟ้องซ้อนหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่ โจทก์  
บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันขุดเอาหน้าดินของโจทก์ซึ่งมีสภาพเป็นดินลูกรังไปเพื่อใช้ในการ  
การถมก่อสร้างคันกันน้ำชื่อโครงการกระแสนิธิในเขตโครงการชลประทาน และมีคำขอให้จำเลย  
ทั้งเจ็ดร่วมกันคืนดินหากคืนไม่ได้ให้ชดเชยราคา คำฟ้องของโจทก์จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องตาม  
ป.พ.พ. มาตรา 1336 ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวทรัพย์ที่จะเรียกร้องจากผู้เอาทรัพย์ไปโดยไม่  
ชอบด้วยกฎหมายและติดตามเอาทรัพย์คืน และหากคืนไม่ได้ผู้ที่เอาทรัพย์นั้นไปก็ต้องชดเชยราคา  
จึงเป็นการใช้สิทธิตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ติดตามเอาคืนทรัพย์คืน  
จากผู้ยึดถือโดยไม่มีสิทธิยึดถือ มิใช่ฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดซึ่งมีอายุความ 1 ปี  
ตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

## คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันหรือแทนกันคืนดินลูกรังคิดเป็นปริมาตร 108,976  
ลูกบาศก์เมตร หรือใช้ราคาเป็นเงิน 9,660,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของ  
ต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้ง  
เจ็ดให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันชำระเงิน  
9,153,984 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553 เป็นต้นไป  
จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนด  
ค่าทนายความ 30,000 บาท คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยทั้งเจ็ดอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์  
ภาค 9 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันชำระเงิน 1,634,640 บาท พร้อมดอกเบี้ย  
อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์  
นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

โจทก์และจำเลยทั้งเจ็ดฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 รับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด มีจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 ทำสัญญาจ้างก่อสร้างคันกันน้ำโครงการกระแสน้ำในเขตโครงการชลประทานสงขลา จังหวัดสงขลา กับกรมชลประทาน ก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้ พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ขอให้ลงโทษในความผิดฐานร่วมกันบุกรุกเข้าไปขุดตักดินลูกรังในเขตปฏิรูปที่ดินของโจทก์ และลักดินลูกรังของโจทก์ไป ตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ 461/2549 หมายเลขแดงที่ 1693/2550 ของศาลชั้นต้น คดีดังกล่าวศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 6 และที่ 7 และต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค 9 และศาลฎีกาพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 5 คดีถึงที่สุดแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งเจ็ดว่า ฟ้องโจทก์เป็นฟ้องซ้อนหรือดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำกับคดีอาญาหมายเลขดำที่ 461/2549 หมายเลขแดงที่ 1693/2550 ของศาลชั้นต้นหรือไม่ ในส่วนของจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 นั้น เห็นว่า พนักงานอัยการจังหวัดสงขลาฟ้องจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 เป็นจำเลยในคดีอาญาดังกล่าวในความผิดฐานบุกรุก ลักทรัพย์ และพระราชบัญญัติโรงงานฯ มีโจทก์เป็นผู้เสียหาย และมีคำขอให้จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 คืนหรือใช้ราคาคืนแก่ผู้เสียหายอยู่ด้วย เป็นคำฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ 3 การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา หมวดที่ 2 คดีดังกล่าว ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 6 และที่ 7 ลงโทษจำเลยที่ 5 เพียงคนเดียว ส่วนคำขอให้คืนหรือใช้ราคาคืนที่จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ขุดไปนั้น ข้อเท็จจริงยังรับฟังได้ไม่แน่ชัดว่ามีเพียงใด จึงให้ยกคำขอของโจทก์โดยไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีใหม่ภายในอายุความ การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ให้คืนหรือใช้ราคาคืนในคดีนี้จึงเป็นการฟ้องตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีอาญานั้นเอง มิใช่การฟ้องซ้อนหรือดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ ในส่วนของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 นั้น เห็นว่า จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นนายจ้างของจำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ยังไม่เคยถูกฟ้องให้คืนหรือชดใช้ราคาคืนที่จำเลยที่ 5 ถึงที่ 7 ขุดไปจากที่ดินโจทก์มาก่อน จึงไม่มีการนัดพิจารณาว่าฟ้องโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นฟ้องซ้อนหรือดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำหรือไม่ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 วินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์ในคดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้อนหรือดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำกับคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดังกล่าวนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของจำเลยทั้งเจ็ดฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีตามที่จำเลยทั้งเจ็ดฎีกาว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันขุดเอาหน้าดินของโจทก์ซึ่งมีสภาพเป็นดินลูกรังไปเพื่อใช้ในการถมก่อสร้างคันกันน้ำชื่อโครงการกระแสน้ำในเขตโครงการชลประทานสงขลาของกรมชลประทาน และมีคำขอให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันคืนดินหากคืนไม่ได้ให้ชดใช้ราคา คำฟ้องของโจทก์จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จะเรียกร้องจากผู้เอาทรัพย์สินไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและติดตามเอาทรัพย์สินคืน และหากคืนไม่ได้ผู้เอาทรัพย์สินนั้นไปก็ต้องชดใช้ราคาจึงเป็นการใช้สิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ติดตามเอาคืนทรัพย์สินจากผู้ยึดถือโดยไม่มีสิทธิยึดถือ มิใช่ฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดซึ่งมีอายุความ 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องคดีนี้ โดยใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ติดตามเอาทรัพย์สินของตนคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 จึงไม่มีกำหนดอายุความชอบแล้ว ฎีกาข้อนี้ของจำเลยทั้งเจ็ดฟังไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

### องค์คณะ

---

พิศาล อัยยะวรากุล · ประยูร ณ ระนอง · กีกก้อง สมเกียรติเจริญ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6941/2560>